

EESTI KONJUNKTUURIINSTITUUT

ESTONIAN INSTITUTE
OF ECONOMIC RESEARCH

Rävala 6 19080 Tallinn Estonia tel 668 1242 fax 668 1240 e-mail eki@ki.ee

Eesti piimaturg 2006. aastal

kokkuvõte

Tallinn
Mai 2007

Töö on teostatud Eesti Põllumajandusministeeriumi tellimusel

Vastutavad täitjad: Liina Ernits, Piret Hein
Projektigrupi koosseis: Pille Liivaauk

EKI 19080 Tallinn Räväla 6
Tel. +372 668 1242
Faks +372 668 1240
E-mail: eki@ki.ee
<http://www.ki.ee>

Copyright © Eesti Konjunkturiinstituut

Sisukord

Sissejuhatus	5
Piima tootmine	7
Piimatööstus	9
Hinnad	18
Väliskaubandus	26
Siseturg ja tarbimine.....	33
Maailmaturg	38
Euroopa Liidu turg	41
Rahvusvaheline konkurents.....	47
Eesti piimaturu prognoos 2007. aastaks	48
Kokkuvõte	50
Lisad	52

Sissejuhatus

Töö eesmärgiks on anda ülevaade Eesti piimasektori arengust 2006. aastal ja arengutrendidest lähitulevikus seostatult Euroopa Liidu ja maailmaturu arengutega.

Töös analüüsitakse:

- piimatootmise, lehmade arvu ja produktiivsuse muutusi;
- piima tootmiskvootide täitumuse taset;
- piimatööstuse tootmiskahtude ja ekspordiks müügi arengut;
- piimatööstuse majandusnäitajate muutusi (realiseerimise netokäive, kasum, kulud, töötajate arv, tootlikkus, rentaablus, investeeringud ja väliskapitali osakaal);
- hindade muutusi erinevates müügiahela osades (tootja- hulgi-, ekspordi-, jae-, EL ja maailmaturuhinnad);
- piimatoodete väliskaubandust riigiti ja tooteliigiti;
- piimatoodete tarbimist siseturul;
- piimatoodete müügiolukorda EL-is ja maailmaturul.

Töös on kasutatud ESA põllumajanduse, tööstuse ja väliskaubanduse statistika andmeid, PRIA piima tootmiskvootide täitmise aruandeid ning EKI vaatluste ja tarbijaküsitluste andmeid. Euroopa Liidu ja maailmaturu ülevaadete koostamisel on kasutatud Euroopa Komisjoni raporteid ja memosid, Saksamaa ZMP, Hollandi LOT ja EL erinevate riikide hinnaraporteid.

Töö maht on 60 lehekülge.

Kokkuvõte

Piima toodeti Eestis 2006. aastal 690 tuhat tonni ehk 3% enam kui aasta tagasi ning piimatööstusettevõtete poolt varutava toorpiima **kokkuostukogused** suurenesid 6,1%, moodustades 87,8% piima kogutoodangust. 2006/2007 majandusaasta piima tootmiskvootidest täideti üheksa kuuga 71%, sh 72,4% tarnekvoodist ja 26,7% otseturustuskvoodist. Lehmade arv oli aasta lõpus 3900 looma võrra väiksem kui aasta tagasi, kuid piima väljalüps lehma kohta suurenes aastaga 474 kg võrra.

Piimatööstusettevõtete toodangu müük suurenes varasema aastaga võrreldes 8,6%. Nende ettevõtete ekspordiks müük vähenes (-3%) ning seetõttu langes ka ekspordiks müügi osakaal kogumüügis 3,4%-punkti võrra 29,4% tasemele.

Piimatoodete realiseerimise netokäibe kasv oli mõõdukas, kasvas müük koduturule, eksport püsihindades võrreldes eelmise aastaga vähenes. Piimatööstuse kasumlikkus suurenes hüppeliselt. Aasta jooksul kasvas piimatööstuses palgasurve (eriti neljandas kvartalis), kuid kulude kasv tervikuna oli madal. Tootlikkus kasvas kiiresti. Samuti kiirenes piimatööstuse investeerin-gute kasv, suurenesid investeringud masinatesse ja seadmetesse ning väiksematesse ettevõtte-tesse, mis loob eeldusi ka edasiseks tootlikkuse kasvuks.

Väliskaubavahetuses suurenes ekspordikäive võrreldes 2005. aastaga 7%, kuid impordi-käive vähenes 13% ning positiivne kaubavahetussaldo suurenes selle tulemusel 13%. Osade piimatoodete ekspordi- ja impordihinnad püsisid võrreldes aastatagusega stabiilsed, osade hinnad tõusid ning osadel langesid. Ekspordikäibe kasv saavutati rõõsa piima-koore 151,1 miljoni kroonise ja juustu-kohupiima 115,9 miljoni kroonise ekspordikäibe kasvuga, millega korvati pulbrite (-149,6 mln kr) ja piimarasvade (-89,1 mln kr) ekspordikäibe vähenemine. Ekspordi-käibest 28% moodustas juustu, 15% 1...6%-lise rasvasusega piima, 14% piimapulbri, 11% lõssi-pulbri, 10% kohupiimade ja 6% või väljavedu. Ekspordikäibest 58% moodustas eksport EL-i vanadesse ja 25% uutesse liikmesriikidesse ning 17% väljapoole EL-i riike.

Impordikäibest moodustas 46% juustu-kohupiima import ja 49% impordikäibest tuli EL-i uutest liikmesriikidest.

Piimatoodete **hinnad** olid nii sise- kui välisturul 2006. aasta jooksul valgutoodete osas tõusutrendil ja rasvatoodetele langustrendil. IV kvartalis hakkasid enamuse piimatoodete hinnad tõusma, kuid aastakeskmised hinnad Eestis ei ületanud veel aasta varasemaid tasemeid. Piima keskmine kokkuostuhind oli 2006. aastal 4,3% madalam 2005. aasta keskmisest, kuid aasta II poole trend oli tõususuunaline. Aastakeskmised tööstusest väljamüügihinnad olid võrreldes varasema aastaga kõrgemad lõssipulbrile ja siseturutoodetele, kuid madalamad piimapulbrile, monoliitvõile ja juustule. Sama trend oli maailmatootedeks ekspordihindadel. Jaehinnad kauplustes tõusid samas tempos tööstusest väljamüügihindadega.

Piimatoodete **maailmaturu** olukord oli 2006. aastal soodne ning valgutoodete hinnad mullusest kõrgemad. EL-is hakkasid piimatoodete hinnad tõusma aasta teisest poolest kui nõudlus hakkas mitmete toodete osas pakkumist ületama ning hinnatõus jätkus kogu maailmas nii IV kvartalis kui 2007. aasta alguses. Soodsat turuolukorda prognoositakse kogu 2007. aastaks.